

Cap a Aparecida 2007

Suplement del Quadern núm. 146 de CiJ - (n. 182) - Març, 2007
R. de Llúria 13, 08010 Barcelona - tel: 93 317 23 38, fax: 93 317 10 94
info@fespinal.com - www.fespinal.com

Aparecida és una petita ciutat de Brasil, al costat de Sao Paulo, on hi ha un cèlebre santuari dedicat a la Mare de Déu *Aparecida*, una petita imatge ennegrida i trencada que uns pescadors van trobar al riu i van recompondre amb afecte. Amb el temps s'ha convertit en el santuari dels pobres: cada any, uns 8 milions de persones pelegrinen a Aparecida.

A Aparecida, del 13 al 31 de maig del 2007 se celebrarà la Va Conferència dels bisbes d'Amèrica Llatina i el Carib que, al costat de representants de laics, sacerdots i de la vida religiosa, reflexionaran sobre l'Església del subcontinent sota el lema "Deixebles i missioners de Jesucrist perquè els nostres pobles tinguin vida en Ell".

Una mica d'història

Als temps de Pius XII es va celebrar a Rio de Janeiro la Ia Conferència de l'episcopat llatinoamericà. La preocupació dominant llavors era el comunisme i el protestantisme i per això es va demanar ajuda a tota l'Església perquè enviés missioners a Amèrica

Llatina. Fruit d'aquesta Assemblea va ser l'arribada de missioners i la creació del CELAM, Consell episcopal llatinoamericà. No hi va haver una anàlisi seriosa de la situació social d'Amèrica Llatina.

En canvi, la IIa Conferència, reunida a Medellín el 1968, va ser un moment clau per a l'Església d'Amèrica

---

Llatina. Pau VI volia que el Vaticà II arribés a tot el món catòlic extraeuropeu i va convocar la reunions de Kampala (Àfrica), Manila (Àsia) i Medellín (Amèrica Llatina). Però Medellín va ser molt més que una aplicació del Vaticà II a Amèrica Llatina, va ser una relectura i recepció del concili, des d'un continent marcat per la pobresa injusta. Va ser una Pentecosta per a Amèrica Llatina, i el punt de partida per a la configuració d'una Església evangèlica, pobre, i dels pobres, alliberadora: comunitats de base, bisbes profetes defensors dels pobres, lectura popular de la Bíblia, vida religiosa inserida entre els pobres, ministeris laïcals, teologia alliberadora i també... martiri.

La IIIa Conferència reunida a Puebla el 1979, sota el pontificat de Joan Pau II, va fer l'opció pels pobres i pels joves, però el clima ja no era el de Medellín, encara que va mantenir la seva metodologia de partir de la realitat. En canvi, la IVa Conferència reunida a Santo Domingo el 1992, als 500 anys de la primera evangelització, va representar clarament un canvi de rumb: abandonó del mètode llatinoamericà, silenci sobre els màrtirs, por a criticar la primera evangelització, abandonó del tema de l'alliberament, parroquialització de les comunitats de base, visió pobra de la vida religiosa, postulació d'una cultura cristiana... Van ser positius els temes sobre la inculturació de la fe en cultures modernes i originàries (indígena i afroamericana), la terra, el protagonisme dels laics, la reafirmació –almenys verbal– de Medellín i Puebla. Eren els

últims anys del pontificat de Joan Pau II, enmig d'un clima d'hivern eclesial.

Dins aquest procés històric se situa la Va Conferència d'Aparecida, convocada per Benet XVI per al maig de 2007.

El Document de participació

A finals del 2005 va aparèixer el Document de participació, perquè tots els fidels d'Amèrica Llatina i el Carib poguessin presentar les seves aportacions a la Va Conferència.

Aquest Document no parteix de la realitat socioeclesial d'Amèrica Llatina, sinó d'una antropologia centrada en el desig de Déu, real però summament abstracte i ahistòric. La seva cristologia oblida el Jesús històric de Natzaret, i la seva eclesiologia no s'obre al Regne de Déu. El seu projecte de missió és propi de l'època de Cristiandat, una Església més preocupada pel nombre de catòlics i la pèrdua de poder en la societat, que per la seva qualitat i significativitat en el món. El tema de la vida, que podria ser central, és desenvolupat de forma molt pobra. Com ha dit Casaldàliga, els autors d'aquest Document semblen ser uns teòlegs angelicals...

Malgrat tot, els fidels de les diverses comunitats d'Amèrica Llatina i el Carib han participat activament en la preparació d'Aparecida i han enviat crítiques i suggeriments. Una comissió teològica reunida a Bogotà resumirà les aportacions de totes les conferències episcopals i elaborarà el Document de treball per als bisbes.

Propostes concretes

Quinze anys després de Santo Domingo, la situació socioeclesial d'Amèrica Llatina i el Carib ha canviat. El poble s'ha tornat més pobre i l'Església ha perdut adeptes i prestigi. Veus profètiques, dins i fora de l'Església, demanen un món i una Església diferent.

Entorn del Document de participació han aparegut ja diversos suggeriments per a Aparecida, que podem resumir breument:

1) Recuperar allò que s'ha perdut i oblidat. Que Aparecida recuperi el caminar de l'Església d'Amèrica Llatina i el Carib des de Medellín: escoltar el clam dels pobres, recuperar el mètode de partir de la realitat, la memòria dels màrtirs (començant per Romero i Angelleli), la pastoral profètica dels bisbes com a veritables Sants Pares d'Amèrica Llatina, les comunitats de base, la teologia alliberadora, la vida religiosa inserida entre els pobres... Reconèixer que Déu ha passat per Amèrica Llatina. Necessitem una nova Pentecosta.

2) Reafirmar les opcions fonamentals ja assumides. En primer lloc les opcions del Vaticà II: primat de la Paraula, l'Església com a poble de Déu, la universalitat de l'Església a partir de les Esglésies locals, actitud de servei i misericòrdia de l'Església, redescobriments dels carismes, llibertat religiosa, ecumenisme i diàleg amb les religions. Però també reafirmar les opcions de l'Església llatinoamericana des de Medellín: l'opció pels pobres, pels joves, per les famílies (greument afectades avui per l'emigració...), el protagonisme

dels laics i la seva formació, la inculturació de l'evangeli en les cultures modernes i originàries, la terra i l'ecologia, l'anunci de l'evangeli centrat en la vida de Jesús i la seva orientació al Regne...

3) Respondre als nous desafiaments: condemnar profèticament el neoliberalisme econòmic i renovar l'opció pels pobres avui exclosos i víctimes (emigrants, desocupats, nens del carrer...), iniciar a una experiència espiritual que porti a la trobada viva amb el Senyor ressuscitat, acollir el clam de les dones i obrir-los les portes en els diversos nivells de l'Església, repensar els temes de l'afectivitat i sexualitat que causen tants problemes i conflictes al poble de bona voluntat, aprofundir en l'evangelització de la cultura moderna (societat del coneixement i de la informació), repensar els ministeris ordenats (almenys ordenar homes casats –“*virī probatī*”– i afavorir el diaconat permament també dels indígenes), obrir-se al diàleg ecumènic i macroecumènic, tornar més participatives i carismàtiques les estructures de l'Església institució, aprofundir en la pneumatologia, recuperar l'audàcia de Medellín, avançar en la conversió de l'Església al Regne...

La vida en qüestió

En resum es podria dir que cal escoltar el clam de tot el poble que té la seva vida amenaçada (pobres, indígenes, camperols, dones, nens...) i acollir els símptomes de vida nova

que van sorgint entre els pobres, indígenes, sectors populars, que afirmen que un altre món és possible i que també una altra Església és possible.

El tema de la vida podria ser el central a Aparecida, sempre que no s'entengui únicament com la defensa de la vida intrauterina i la de la vida eterna, sinó com la defensa de la vida històrica i concreta del poble que està condemnada a mort prematura. Jesús que anunciava el Regne, va començar fent signes concrets de la seva presència en la història: guarir malalts, menjar amb pecadors, alimentar els afamats, alliberar dels esperits malignes. Abans d'anunciar el Pa de vida, va donar de menjar al poble famolenc. Només a partir d'aquest mínim vital, que per al poble és necessari, es pot parlar que Jesús és El Camí, la Veritat i la Vida.

Si Medellín es va centrar en les estructures injustes i Puebla en l'opció pels pobres, Santo Domingo en la inculturació de la fe, Aparecida podria ser un crit en defensa de la vida amenaçada i una esperança per acollir els

nous signes de vida que apareixen en el continent. Tindrà Aparecida entranyes de misericòrdia i sensibilitat per captar tot això?

Una Església local d'Amèrica Llatina i el Carib?

Però el que està en qüestió a Aparecida és si s'accepta per part de Roma la configuració d'una Església local concreta, que té la seva història i la seva cultura molt diferents de l'europea. El tema de l'Església local, tants segles oblidat i recuperat finalment pel Vaticà II, és el que està ara en qüestió. ¿Es reconeixerà la legitimitat d'una Església particular que no sigui pur reflex de l'europea, sinó que sigui diferent en la seva teologia, litúrgia, organització, ministeris, espiritualitat, normes canòniques, estil de vida cristiana? ¿Es reconeixerà que una Església pobra com la d'Amèrica llatina i el Carib, on resideixen la majoria dels catòlics del món, té quelcom propi a aportar a l'Església catòlica universal, presidida pel successor de Pere?